

Hvordan samarbeide med ungdomsskolen om elever med store atferdsvansker

Lasse Dahl:

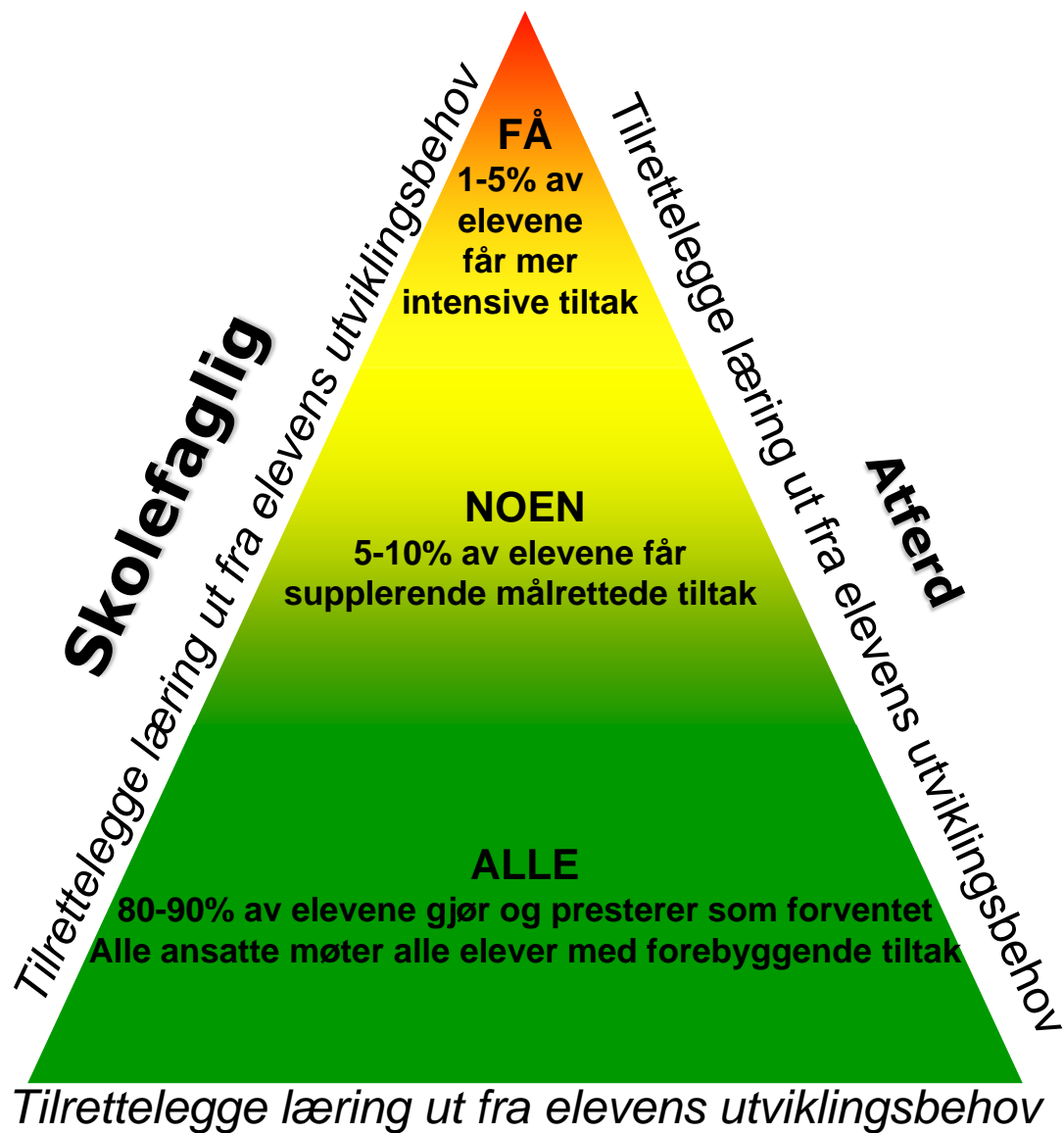
PALS mentor og veileder ved Brusetskollen skole og ressurscenter

Morten Hendis:

PALS mentor og seniorrådgiver ved Torshov kompetansesenter

Hva skal vi snakke om?

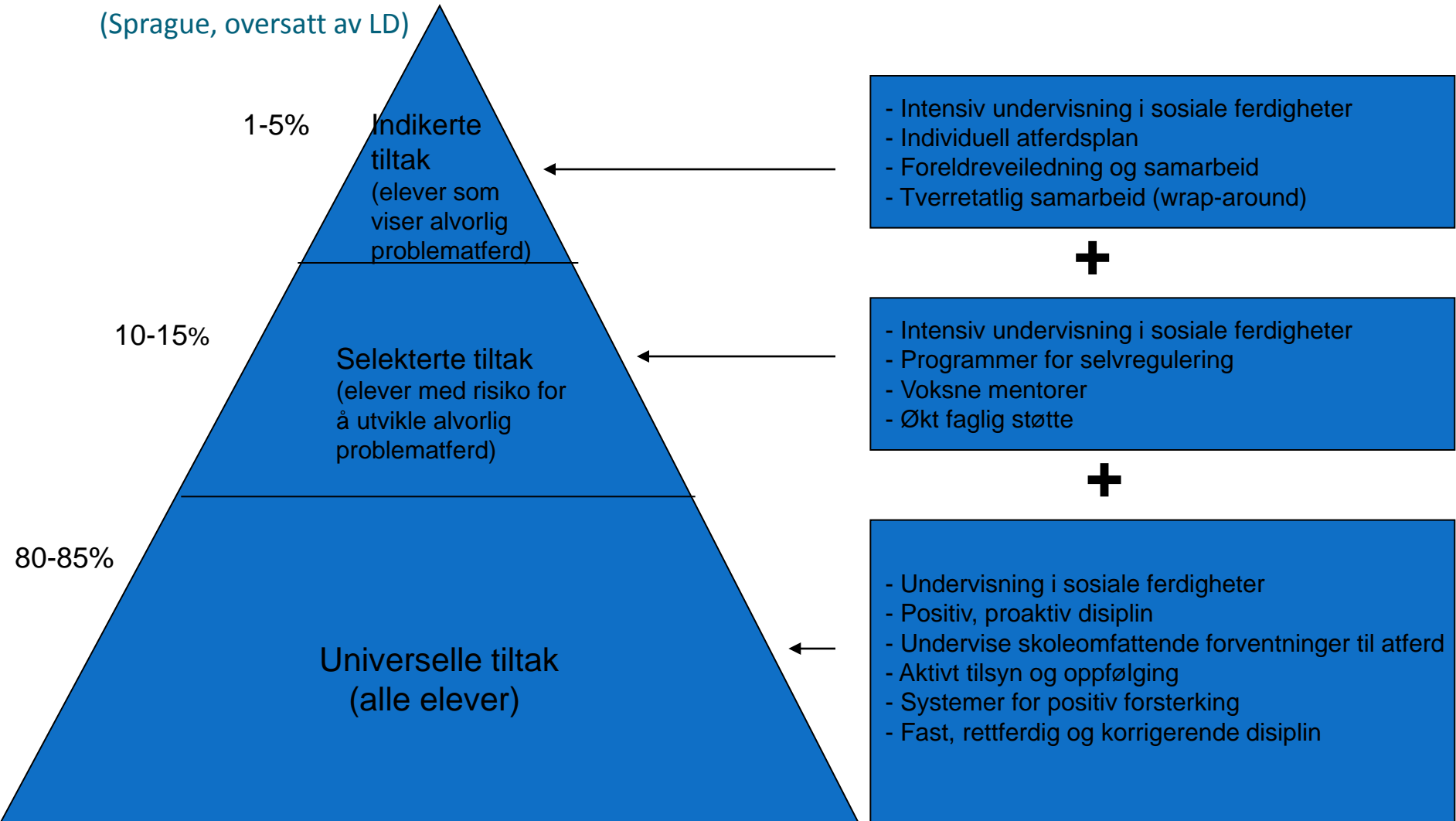
- Praktisk – pedagogiske erfaringer basert på egen og andres praksis
- Erfaringer fra veiledning i elevsaker og elever i gruppe
- Arbeid med og samarbeid om ”modeller” (PALS/DUÅ/MST/PMTO)
- Subjektivt perspektiv som utgangspunkt – hvordan henger dette sammen med mer objektive blikk på endring?

Veiledning

Tredelt modell for skoleomfattende disiplinstrategier

(Sprague, oversatt av LD)

SKOLENS MODENHET

PROBLEMLØSNINGS-
SKOLEN

PROSJEKTSKOLEN

DEN FRAGMENTERTE
SKOLE

OMPLASSERING AV DE NEGATIVE?

Hva bidrar
til å hemme
dette?

Hva bidrar
til å fremme
dette?

Hva kan vi
påvirke?

- Turtaking
- Regulere sinne
- Følge beskjed
- Komme til time
- Kontroll på kommentarer

Eksempel 1 – “Vil du være med så heng på”

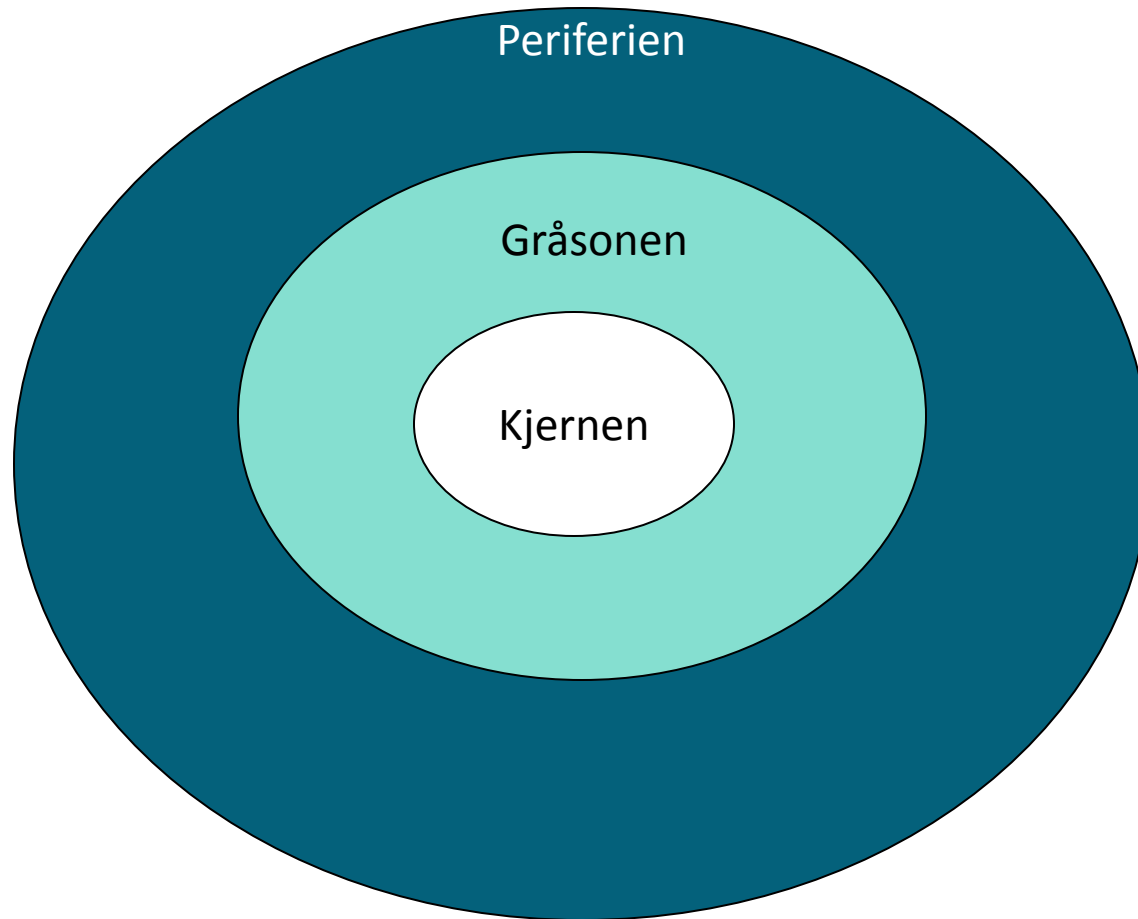
- Gutt 9. trinn
 - vegrer seg for å starte på arbeid, forstyrrer og krangler med medelever, vandrer ut og inn av klasserommet, oppsøker andre klasser for å ”hente” kompiser som ofte blir med, følger i liten grad beskjeder fra lærer, benytter vold i konflikter med medelever og ved konfrontasjoner fra lærere, samarbeider noe bedre med undervisningsinspektør og blir tatt med til hans kontor ofte
- Historikk med opposisjon og fysisk utagering siden barnehage, svak skolefungering hele veien
- ADHD-diagnose, uavklart medisinerings
- Skolen ber om veiledning til å skjerme eleven i et 1-1, eventuelt 2-1 tiltak med uklar tidsramme og målsetning

Eksempel 1 forts – “Jobbintervjuet”

- Uforpliktende kartleggingsmøte med ledelse, kontaktlærere og faglærere på trinnet.
 - Info om elevens problematferd bekreftes av alle lærere, det legges til at eleven oppleves som ”vanskeligere” siste halvdel av dagen
 - Eleven beskrives som populær blant både jenter og gutter på trinnet i fritiden, hovedsaklig ”de kule”
 - Klasse med mye bråk og uro og en del konflikter mellom elever, mobbeproblematikk på trinnet, vanskelig å få oversikt
 - Klasse med enorm spredning i faglig nivå, lærere som uttrykker frustrasjon over vansker med å ”treffe alle”
 - Lite utviklet samarbeidskultur mellom lærere på trinnet
 - Uklare rutiner rundt håndtering av problematferd i klasserommet

Modell for strukturen i miljøene

(S. Størksen, Senter for atferdsforskning)

Eksempel 1 forts. – “Paracet før morfin”

- Veiledningsavtale om trinntiltak før ny vurdering av elevens behov for skjerming
 - Etablere regler og rutiner for systematisk oppfølging av regler (3 møter, 1 time av gangen)
 - Observasjon av klassen knyttet til tilpasning til regler
 - Rutinemøte med alle lærere og ledelse, gjennomgå observasjonsresultater og enes om aktiviteter og rutiner som kan bidra til mestring (2 møter, 1 time av gangen)
 - Foreldrekontakt møte og foreldremøte, tydelige forventninger til støtte
 - Oppstartsdag og øvedager
 - Elevsamtaler (kartlegging og individuelle avtaler)
 - Veiledningsmøter med lærerteamet og ledelse
 - “Vedlikehold” – eks: “Hvordan fungerer signalene for lyd og trafikk nå?”
 - “Oppussing” – eks: “Hvordan kan vi utnytte ressursene på hele trinnet til å differensiere undervisningen i matematikk og engelsk?”

Eksempel på atferdsplan (Etter C. Webster Stratton)

Elevens navn: _____

Plan utarbeidet av: _____

Startdato for bruk av planen: _____

Dato for evaluering av planen: _____

Beskrivelse av negativ atferd (beskriv den konkrete atferden).	Hva oppnår eller unngår eleven ved den negative atferden?	Beskrivelse av ønsket atferd (vær realistisk i forhold til elevens forutsetninger).	Hva kan lærer/assistent gjøre for at eleven skal velge den ønskede atferden?	Hvordan kan lærer/assistent forsterke den ønskede atferden?
<p>Nedsettende kommentarer til andre</p> <p>Forlater plassen sin og forstyrrer andre elever.</p>	<p>Oppmerksomhet fra medelever og lærer.</p> <p>Unngår oppgaver han ikke forstår eller syns er vanskelige.</p>	<p>Kontroll på kommentarer (Holde igjen på sure kommentarer)</p> <p>Være på plassen sin</p>	<p>Opprettholde ro i klassen – klassetiltak.</p> <p>Kartlegge faglig nivå.</p> <p>Etablere et samarbeid med eleven</p> <p>Lage en avtale</p> <p>Starte opp Sjekk inn – Sjekk ut</p> <p>Etablere et samarbeid med hjemmet.</p> <p>Gi tilstrekkelig faglig støtte, gi han arbeidsøker på 20 minutter med mulighet for støtte.</p>	<p>Spesifikk ros og oppmuntring gjennom hele dagen</p> <p>Privat</p> <p>Små non-verbale tegn.</p> <p>Tilbakemeldinger gjennom Sjekk inn – sjekk ut kortet etter hver time</p> <p>Tilbakemeldinger på slutten av hver dag.</p> <p>Tilbakemeldinger på slutten av hver uke sammen med foreldre, kontaktlærer, sosiallærer og veileder.</p>

"Sjekk-inn & sjekk-ut" kort

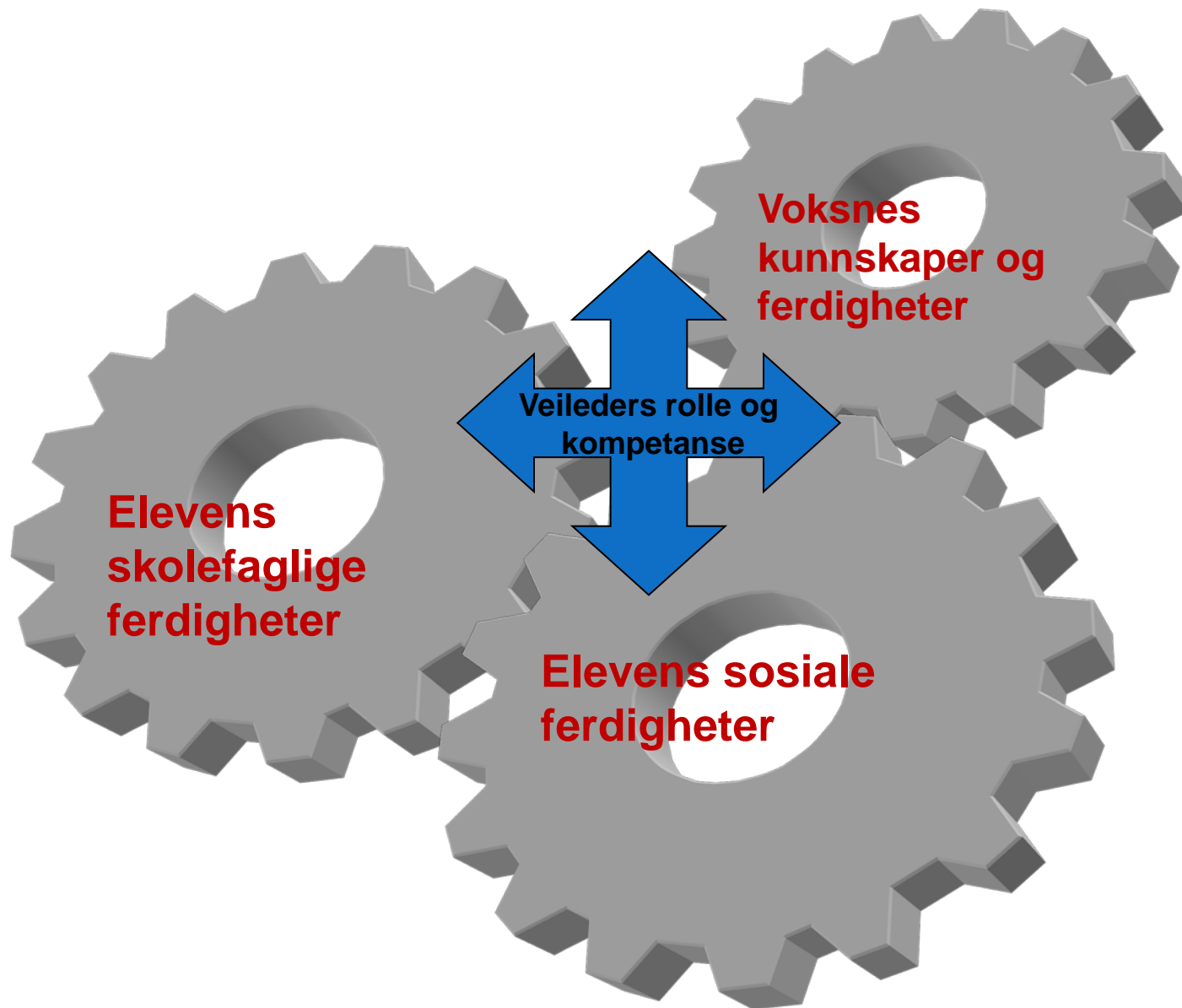
Navn: _____ Dato: _____ Dag: _____

2=Ja, 1=Litt, 0=Nei

Time/aktivitet						
Kontroll på kommentarer	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0
På plass	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0	2 1 0
Totalt						
Lærers initialer						

Dagens poengmål: _____ Dagens poeng: _____ Mulig poengoppnåelse: _____

Underskrift av foresatte: _____

Samarbeidet med skolen – invitert eller ikke?

Skolens muligheter og begrensninger

✓ Praktiske

- ”Trygghetskortet”: Hensynet til medelevers psykososiale læringsmiljø (Også formelt forankret)
- Ferdigheter og kompetanse om atferdsvansker og atferdsstøtte på skolen

✓ Systemperspektivet.

- Veiledning blir en smal affære som kun foregår mellom veileder og 2-3 vokne

Samarbeide med skolen forts.

✓ Veilederrollen

- Forskjellighet i profesjon må legges inn i planleggingen
- Veiledningsrelasjoner

✓ Formelle

- Lovverk
 - Kap. 9 A3
 - Skolens og/eller kommunens ordensregler
 - Skolens systemer (formelle og uformelle) for håndtering av uønsket atferd.

Elevenes skolemiljø

Kapittel 9a i opplæringsloven

Ny utgave

*”..... Og **alle** tenkte at nå må rektor gjøre noe!”*

- Gutt 10.trinn har en lang ”karriere” med fravær, umuliggjøring av undervisning, aggresjon/utagering og hærverk på skolen
- Tiltak i hjemmet og nærmiljøet har vært i gang de siste månedene og gutten er nå mer tilstede på skolen.
- Gutten har de siste ukene mobbet og trakassert 3 andre elever på skolen. Foreldrene har krevd at skolen gjør noe med saken
- Rektor ser seg nødt til å iverksette skolens prosedyrer for håndtering av mobbing og trakassering (kap 9A3) og innkaller de impliserte familiene til separate møter.
- Rektor lager en skriftlig plan for tiltak for å stoppe mobbing og trakassering og fatter et enkeltevedtak etter forvaltningsloven.
- Tiltaket iverksettes

*”.....og **noen** tenkte at nå er rektor på kollisjonskurs med både eleven og de andre tiltakene*

Samarbeide med skolen forts.

- ✓ Læreplan og forskrifter
 - Skolen har mye mindre frihet til å tilrettelegge enn det mange tror
 - Jfr. Rundskriv fra UDIR 3-2010: Bruk av alternative opplæringsarenaer i grunnskolen
 - Tilsyn med pålegg om endring av alternative ”fag”

Metodiske tilnærminger

Et grunnleggende og ofte oversett prinsipp i arbeidet med elever/klasser med utfordrende atferd er:

Prinsippet om "samtidighet"

”Samtidighet”

- Analysearbeidet er multifaktorielt
- Tiltakene er multidimensjonale (Inkluderer endringer på flere arenaer/plan samtidig)
- Alle på teamet/skolen arbeider med de samme mål og endringer samtidig
- Foreldrene arbeider med noen av de samme målene samtidig med skolen.
- Veiledning gis til alle deltakere i endringsprosessen samtidig
- Veiledning gis til de mest aktuelle foreldrene eller foreldregruppa samtidig.

Hva kjennetegner effektiv coaching/veiledning?

- Råd og veiledning om implementering av forbedrede lærerstrategier
- ”A blame-free culture”: forsøk hvor lærer ikke lykkes tas lett på og ses på som uunngåelige, og som verdifulle læringsmuligheter
- Synliggjør hvordan ideer kan fungere ”på ekte” (som seksåringen kaller det)
- Lærere går fra coaching-møtet med fordoblet tro og besluttsomhet

Når alt er prøvd og ingenting nytter, er det fremdeles muligheter!

